

Nr 313.

Godkänd av första kammaren den 2 juni 1931.

Godkänd av andra kammaren den 2 juni 1931.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen och propositionen nr 220 gjorda framställningar angående rusdrycksmedlen samt statsskuldens amortering.

(Statsutskottets utlåtande nr 169.)

Till Konungen.

I den till riksdagen den 3 januari 1931 avlåtna propositionen, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1931/1932 har Eders Kungl. Maj:t beträffande inkomsterna föreslagit riksdagen, bland annat:

dels att under »skatter» upptaga nedan nämnda inkomstitlar med följande belopp:

Brännvinstillverkningskatt, <i>bevillning</i>	kronor	18,500,000
Rusdrycksförsäljningsmedel, <i>bevillning</i> :		
<i>α</i> Partihandelsbolag	»	9,000,000
<i>β</i> Detaljhandelsbolag	»	24,000,000
Omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker, <i>bevillning</i>	»	40,000,000
Maltskatt, <i>bevillning</i>	»	17,500,000

Summa kronor 109,000,000,

dels ock att under titeln »i anspråk tagna kapitaltillgångar» upptaga, förutom andra poster, under »Statens produktiva fonder» och under rubriken »statsverkets fond av rusdrycksmedel» 5,433,232 kronor, under »fonden för statsskuldens amortering» 13,455,000 kronor samt under »statsverkets kassafond» 23,229,173 kronor.

Under utgifterna har Eders Kungl. Maj:t i anslutning till förberörda framställning beträffande rusdrycksfonden föreslagit riksdagen

dels att följande anslag skulle utgå av denna fond, nämligen:

Femte huvudtiteln.

Statens tvångsarbetsanstalter, <i>förslagsanslag</i>	kronor	565,000
Bostadshus vid tvångsarbetsanstalten å Svartsjö, <i>reservationsanslag</i>	»	50,000
Utvidgning av tvångsarbetsanstalten i Landskrona m. m., <i>reservationsanslag</i>	»	100,000
Frälsningsarméns räddningshem	»	10,000
Statens vårdanstalter för alkoholister vid Svartsjö och i Landskrona	»	42,000
Statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister, <i>förslagsanslag</i>	»	175,000
Restaurering av Venngarns slott, <i>reservationsanslag</i>	»	50,000
Främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m., <i>reservationsanslag</i>	»	90,000
Bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader, <i>förslagsanslag</i>	»	250,000
Statens kostnader för farliga alkoholister m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	5,000
Bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter, <i>reservationsanslag</i>	»	75,000
Resor vid tvångsinternering av alkoholister, <i>förslagsanslag</i>	»	10,000
Interneringskostnader i vissa fall, <i>förslagsanslag</i>	»	4,000
Vissa arbeten vid erkända alkoholistanstalten Hemmet Älvgården, <i>reservationsanslag</i>	»	55,000
Sinnesslöanstalten i Lund (del av <i>reservationsanslaget</i> till hospitalsbyggnader)	»	1,300,000
Särskild polisverksamhet för uppdragande av olovlig införsel av spritdrycker, lönnbränning m. m.	»	200,000
		Säger kronor 2,981,000

Sjunde huvudtiteln.

Särskilda åtgärder för bekämpande genom tullverkets försorg av olovlig införsel av spritdrycker m. m., <i>reservationsanslag</i>	kronor	600,000
Ersättning till vissa städer och köpingar för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel	»	1,401,732
Vederlag för nedlagda utskänkningsrättigheter, <i>förslagsanslag</i>	»	40,000
		Säger kronor 2,041,732

Attonde huvudtiteln.

Undervisnings- och upplysningsverksamhet, <i>reservationsanslag</i>	»	200,500
Föreläsnings- och instruktionsverksamhet, <i>reservationsanslag</i>	»	200,000
Främjande i övrigt av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder, <i>reservationsanslag</i>	»	10,000
		Säger kronor 410,500
		Summa kronor 5,433,232,

dels ock att till avbetalning å statsskulden för budgetåret 1931/1932 anvisa de anslag, tillsammans uppgående till 33,600,000 kronor, vilka finnas upptagna i en statsrådsprotokollet bifogad tabell, att utgå enligt 1 § i förordningen angående statsverkets fond av rusdrycksmedel.

Ovannämnda under femte huvudtiteln äskade anslag till statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister å 175,000 kronor och till främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m. å 90,000 kronor hava av riksdagen bestämts till 174,600 respektive 80,000 kronor. Till följd härav bör slutsumman 5,433,232 kronor sänkas med 10,400 kronor till 5,422,832 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en den 21 maj 1931 till riksdagen avlåten proposition nr 220, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen att med ändring av i statsverkspropositionen framlagda förslag angående upptagande i riksstaten för budgetåret 1931/1932 av vissa inkomstitlar,

dels i nämnda riksstat beräkna, bland annat, inkomstiteln Fonden för statsskuldens amortering till 16,955,000 kronor,

dels ock i samma riksstat upptaga i anspråk tagna kapitaltillgångar av statsverkets kassafond till vad som erfordras för att täcka det belopp, för det dåvarande beräknat till 31.83 miljoner kronor, varmed utgifterna eljest skulle komma att överstiga inkomsterna.

Då samtliga ovanberörda frågor stå i det förhållande till varandra, att de böra behandlas i ett sammanhang, och desslikes äro av den betydelse, att deras avgörande synes böra ske, innan riksdagen beslutar angående statsregleringen i dess helhet, har riksdagen ansett sig böra upptaga desamma till särskilt övervägande. Härvid har dock undantagits frågan om dispositionen av statsverkets kassafond, för så vitt denna är avsedd att användas såsom regleringspost för täckande av den brist, som vid statsregleringens slutliga uppgörande må komma att uppstå.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag är byggt på den förutsättningen, att rusdrycksmedelsförordningens bestämmelser bibehållas oförändrade jämväl för nästkommande budgetår. Av inflytande rusdrycksinkomster, 109 miljoner kronor, skulle härvid, på sätt i förordningen föreskrives, för budgetändamål få direkt disponeras 75 miljoner kronor. Av återstoden skulle 0.4 miljon kronor tillföras rusdrycksmedelsfonden (för att tillsammans med inflytande räntemedel, 4.6 miljoner kronor, möjliggöra en föreskriven avsättning av 5 miljoner kronor) samt 33.6 miljoner kronor avsättas för statsskuldens amortering. Samtidigt skulle emellertid till budgeten återföras dels från rusdrycksmedelsfonden ett belopp av sammanlagt 5,422,832 kronor för täckning av vissa anslag för nykterhetsändamål och andra likartade ändamål, dels ock från fonden för statsskuldens amortering ett belopp av sammanlagt 16,955,000 kronor för täckning av kapitalökningsanslag av beskaffenhet att ej böra utgå av länemedel.

Såsom inom riksdagen motionsvis framhållits, kunna visserligen invändningar resas mot det sålunda tillämpade förfaringssättet, som bland annat budgettekniskt sett medför olägenheter i form av dubbelföringar å budgetens inkomst- och utgiftsidor, varigenom denna förlorar i överskådlighet och till sina slutsiffror förryckes.

Vid 1926 års revision av rusdrycksmedelsförordningen angavs emellertid uttryckligen, att de då antagna författningsbestämmelserna visserligen skulle vara av provisorisk natur men med giltighet för tiden fram till den 1 juli 1932. Redan på grund härav har riksdagen — i anslutning jämväl till 1930 års riksdags i frågan intagna ståndpunkt — ansett, att man icke nu bör vidtaga någon författningsändring. Härmed torde böra anstå i avvaktan på slutförandet av den utredning, som igångsatts enligt Eders Kungl. Maj:ts beslut av den 21 maj 1931 och varav resultatet torde komma att föreläggas 1932 års riksdag.

Ej heller i sak har riksdagen funnit anledning frångå Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag om anlitande av rusdrycksmedlen för täckning av nästkommande budgetårs statsutgifter.

Av rusdrycksmedelsfonden skulle alltså, såsom nämnts, tagas i anspråk sammanlagt 5,422,832 kronor för skilda, å 1931/1932 års budget beslutade utgifter för nykterhetsändamål och därmed sammanhörande ändamål; erinras må att avsättningen till fonden för samma budgetår skulle uppgå till 5,000,000 kronor, varav 4,600,000 kronor utgöra räntemedel och 400,000 kronor övrig avsättning från rusdrycksmedelsinkomsterna. Från fonden för statsskuldens amortering skulle för täckning av kapitalökningsutgifter — däribland ett belopp av 3,500,000 kronor, som anvisats som förslag för inköp av gatsten — tagas i anspråk 16,955,000 kronor. Härvid bör dock beaktas, att av rusdrycksmedelsinkomsterna skulle som täckning för olika statsskuldsmorteringsanslag användas ej mindre än 33,600,000 kronor. Skillnaden mellan dessa båda summor — eller 16,645,000 kronor — utvisar det belopp, varmed rusdrycksmedlen i verkligheten skulle direkt bidra till statsskuldens amortering.

Enligt riksdagens vederbörande utskott från riksgäldskontoret tillhandakomna upplysningar bör beträffande titeln »Avbetalning å statskulden» — vilken slutar på ett belopp av 33,600,000 kronor — i Eders Kungl. Maj:ts förslag vidtagas den ändringen, att ett nytt anslag å 838,400 kronor uppföres för amortering av det nyupplagda 1931 års 4 procent lån, i följd varav omnumrering av övriga anslag bör ske samt förslagsanslaget till avsättning till fonden för statsskuldens amortering bör minskas med nämnda belopp, 838,400 kronor, till 27,238,100 kronor.

Under åberopande av vad riksdagen sålunda anfört, får riksdagen, som i särskild skrivelse nr 338 anmäler sitt beslut beträffande avsättning till rusdrycksmedelsfonden, nu anmäla, att riksdagen

dels under rubriken i anspråk tagna kapitaltillgångar i riksstaten för budgetåret 1931/1932 upptagit

1) under rubrik »statsverkets fond av rusdrycksmedel» 5,422,832 kronor;

2) under rubrik »fonden för statsskuldens amortering» 16,955,000 kronor;

dels ock till avbetalning å statsskulden för budgetåret 1931/1932 anvisat de anslag, tillsammans uppgående till 33,600,000 kronor, vilka finnas upptagna i bifogade tabell (Bilaga), att utgå enligt 1 § i förordningen angående statsverkets fond av rusdrycksmedel.

Stockholm den 2 juni 1931.

Med undersåtlig vördnad.

Bilaga.

Tabell över anlagen till avbetalning å statsskulden.

		Att täckas av		Summa Kronor
		lånemedel Kronor	andra stats- inkomster Kronor	
A. Amortering å vissa lån.				
<i>Av staten upptagna obligationslån.</i>				
1	1886 års 3 $\frac{1}{2}$ % lån, förslagsanslag	874,215		
2	1890 » 3 $\frac{1}{2}$ % »	1,112,445		
3	1899 » 3 $\frac{1}{2}$ % »	690,840		
4	1931 » 4 % »	838,400		
			3,515,900	
<i>Av staten övertagna lån.</i>				
5	Örebro—Svartå järnvägsaktiebolags obligationslån.....	31,000		
	Järnvägsaktiebolaget Malmö—Kon- tinentens obligationslån:			
6	Av år 1898.....	60,000		
7	» » 1902.....	29,000		89,000
	Mora—Vänerns järnvägsaktiebolags obligationslån:			
8	Av $\frac{1}{7}$ 1896	86,000		
9	» $\frac{1}{9}$ 1896	22,000		
10	» år 1903	118,000		226,000
			346,000	3,861,900
B. Nedskrivning av statens järnvägars lånekapital.				
1	Nedskrivning av statens järnvägars låneka- pital		2,500,000	2,500,000
C. Fonden för statsskuldens amortering.				
1	Avsättning till fonden för statsskuldens amortering, förslagsanslag		27,238,100	27,238,100
	Summa			33,600,000